

FAMILIES WITH CHILDREN WITH DISABILITIES**PSYCHOLOGICAL IDENTITY****F. S. Isakulov-student of TSPU****ANNOTATION**

M.N. Guslova (2002) summarizes the feedback from a group of industry experts that peace and health in the family is one Bliss, and if a child's health problem occurs in the family, the parent is in distress.

Tug'ilgan bolada aniq fiziologik yoki aqliy zaiflik bo'lsa, ona uning uchun zarur bo'lgan shart-sharoitlarni yarata oladigan birinchi inson va faqatgina chidam, tushunish, bolaga mehr, muhabbat bilan unga yordam bera oladi, shu bilan birgalikda uni kelajaqda ta'limga yo'naltira oladi. Lekin, buning uchun u o'z ustida ishlashi va bolasini chuqur o'rganishi zarur. Ota-ona tushkunlik holatiga tushganda esa, har qanday faoliyatga qisqa muddatga bo'lsa ham qiziqishi so'nadi. Odamlardan qochishga, eski qadrdonlaridan aloqani uzishga harakat qilishadi. Aynan shunday holatda onalarga kasal bola bilan qanday muloqot qilish uni boshqarish masalasida yordam kerak bo'ladi, deb alohida e'tirof etadi.

Bugungi kunda nogiron bolasi bor oilalarni jamiyatimiz, mahalla a'zolari tomonidan qo'llab-quvvatlanishi juda katta ahamiyatga ega. Chunki, nogiron farzandi bor oilalarning o'ziga xos ruhiy emotsional kechinmalari borki, bu oilalar ko'p hollarda tabiiyki, nogiron farzandlari tufayli o'z ish joylaridan ajraladilar yoki voz kechadilar, jamoat ishlarida faol ishtirok eta olmasliklari o'zlarini chetga olib, ajralib qolishlariga olib keladi.

Olib borgan nazariy tadqiqotlarimiz natijalariga tayanib, imkoniyati cheklangan bolasi bor oilada yuzaga keladigan muammolar guruhini biz 1-chizma ko'rinishida aks ettirdik.

Unga ko'ra, imkoniyati cheklangan bolaning ijtimoiylashuviga ta'sir qiladigan omillar: tibbiy, ijtimoiy-psixologik, iqtisodiy, oiladagi o'zaro munosabatlar, shaxsiy rejalar (ham kasbiy, ham oilaviy)ga daxldor, oilaviy ijtimoiy merosni o'zlashtira

olmaslik kabi eng muhim muammolarni sanash mumkin. Ayniqsa, oiladagi o‘zaro munosabatlar va shaxsiy rejalar (ham kasbiy, ham oilaviy)ga daxldor muammolarning mavjudligi o‘z navbatida o‘zini-o‘z himoyalash, hayotga bo‘lgan qiziqishning yo‘qolishiga sababchi bo‘ladi.

Natijada ko‘p ota-onalar nogiron farzandlari borligini yashirishga harakat qiladilar. Ba’zi hollarda esa farzandlari maktab yoshiga yetgach, maktabga yubormaslik holatlari ham uchrab guradi. Natijada, bunday bolalar hech qanday ta’lim bilan qamrab olinmaydi. Yana kundalik hayotda nogiron bolalaridan umuman voz kechib, muruvvat uylariga yoki mehribonlik uylariga topshirib yuboradigan oilalarni ham uchratamiz. Aslida nogiron bola jamiyatning to‘laqonli bir a’zosi sifatida boshqa bolalar kabi ta’lim olishga to‘la haqli ekan, bu borada ayniqsa ota-onalar manfaatdor ekanliklarini har lahza yoddan chiqarmaslik juda muhimdir.